

Міністерство освіти і науки України
Київський університет імені Бориса Грінченка
Українська Академія Акмеологічних Наук

АКМЕОЛОГІЯ – НАУКА ХХІ СТОЛІТТЯ

Матеріали
IV Міжнародної
науково-практичної конференції

● 30 травня 2014 року
м. Київ

УДК 378:37.015.311 „19”
ББК 74.58:74.200.5
A40

Схвалено до друку Вченюю радою
Київського університету імені Бориса Грінченка
(Протокол № 4 від 24 квітня 2014 р.)

Редакційна колегія:

Огнєв'юк В.О.,
Антонов В.М.,
Дубасенок О.А.,
Пальчевський С.С.,
Рибалко Л.С.,
Сисоєва С.О.,
Хоружа Л.Л.,
Фруктова Я.С.

А40 Акмеологія — наука ХХІ століття : матер. IV Міжнародної
науково-практичної конференції, 30 трав. 2014 р., м. Київ /
М-во освіти і науки України, Укр. Академ. Акмеол. Наук, Київ.
ун-т ім. Б. Грінченка ; редкол.: В.О. Огнєв'юк, В.М. Антонов,
О.А. Дубасенок та ін. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2014. —
512 с.

УДК 378:37.015.311 „19”
ББК 74.58:74.200.5

© Автори публікації, 2014
© Київський університет імені Бориса Грінченка, 2014

УДК 378:37.015.311 „19”
ББК 74.58:74.200.5
A40

УДК 37.015.311

Огнєв'юк В.О.,
ректор Київського університету імені Бориса Грінченка,
президент Української академії акмеологічних наук,
доктор філософських наук, професор,
академік НАН та УААН

АКМЕ-ОСОБИСТІСТЬ, АКМЕ-СУСПІЛЬСТВО, АКМЕ-КРАЇНА

У статті розглядається проблема розширення об'єкта дослідження акмеології до макрорівня окремої країни. Ставиться завдання розгляду вершинних досягнень як окремої людини, так і спільноти у контексті розбудови держави. Наголошується на необхідності консолідації зусиль наукової спільноти щодо проблеми досягнення стану досягнення особистістю, суспільством, країною.

Ключові слова: акме-особистість, громадянське суспільство, акме-країна.

На сучасному етапі свого становлення *акмеологія* є сферою наукових знань про людину, що виявляє закономірності, фактори та умови самореалізації творчого потенціалу особистості на шляху до вищих досягнень діяльності як професійної, так і непрофесійної; а також закономірності, фактори та умови прогресивного розвитку соціальних спільнот. На сьогодні стан розвитку акмеологічних досліджень пов'язаний з філософським осмисленням як розвитку окремої особистості, так і суспільства в цілому. В наш час до суб'єктів акмеологічного розвитку зараховують не лише людину, але й організації, середовище життедіяльності (соціальнє, побутове, професійне), спільноти, народи (етноакмеологія). *Metta акмеології* у працях вітчизняних науковців, зокрема Гладкової В.М.,

ліцей – університет. Шлях управлінського акмеолога: особистість управління (творча самоорганізація, мисленнєва культура (миследіяльність) → моделювання управлінської діяльності → рівень управління майстра.

Джерела

1. Акмеологія шкільної освіти : наук.-метод. посіб. / за заг. ред. Г.С. Сазоненко. – К. : Основи, 2010. – С. 94–101.
2. Аннісимов О.С. Основы общей и управленческой акмеологии : учебное пособие / О.С. Аннісимов, А.А. Деркач. – М.; Новгород, 1995. – 272 с.
3. Лунік Ю. І знав про стилі керівництва в освіті // Директор школи. – 2012, квітень. – № 4 (64). – С. 5–7.
4. Мармаза О.І. Менеджмент в освіті : секрети успішного управління / О.І. Мармаза. – Х. : Вид. група «Основа», 2005. – 176 с.
5. Паращенко Л.І. Державне управління розвитком загальнотої середньої освіти в Україні : методології, стратегії, механізми : [моногр.] / Л.І. Паращенко. – К. : Майстер книг, 2011. – 536 с.
6. Сорочин Т. Управління школою в умовах ринку // Директор школи. – 2009, вересень. – № 9 (33). – С. 13.
7. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом : навч. посіб. / Є.М. Хриков. – К. : Знання, 2006. – 365 с.

Контекст статьи рассматривает такие понятия, как «акмеуправление», «акмепространство», «акметехнологии» и существенные признаки, а именно: духовная, профессиональная и личностная зрелость, акмекоманда, лидерство.

Ключевые слова: акмеуправление, акмепространство, акметехнологии, духовная, профессиональная и личностная зрелость, акмекоманда, лидерство.

The article discusses the following concepts as "acmeguidance", "acme-environment" and "acmetechnologies" as well as the essential characteristics such as spiritual, professional and personal maturity, acmeteam and leadership.

Key words: acmeguidance, acme-environment and acmetechnologies, spiritual, professional and personal maturity, acmeteam, leadership.

Зміст

Огнєв'юк В.О. Акме-особистість, акме-супільство, акме-країна 3
РОЗДІЛ I
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ АКМЕОЛОГІЧНИХ ДОСЛДЖЕНЬ
Щербина-Якоалева О.Ю. Соціально-педагогічні теорії та технології як культурний простір актуалізації акмеїстичних концептів 20
Сисоєва С.О. Європейські вимоги до критерій ефективності професійної підготовки фахівців 36
Чернуха Н.М. Пріоритети успішної соціалізації особистості: акмеологічний підхід 47
Пальчевський С.С. Педагогічна акмеологія як складова загальнотої акмеології 53
Яворська Г.Х. Становлення юридичної акмеології: теоретичний аспект 63
Карман С.О. Лінгводидактичні орієнтири у фаховій підготовці магістрантів-філологів 68
Рибалко Л.С., Єрмак Ю.Л. Професійне самопізнання майбутніх учителів у процесі навчальних і педагогічних практик 76
Антонов В.М. Прикладна і професійна акмеологія та кібернетичні акме-технології їх реалізації 86
Антонов В.М., Антонова-Рафі Ю.В. Теоретико-методологічні засади гендерної акмеології 97
Гордій Н.М. Емоційна зрілість старшого дошкільника до навчання у школі 109

<i>Демиденко Т.М.</i> Самоосвіта батьків як умова ефективності виховної діяльності в родині	117
<i>Мельниченко О.В.</i> Розвиток особистості студентської молоді (європейський досвід)	123
<i>Карпенко Н.В.</i> Психологічний зміст кризи віку ранньої зрілості	131
<i>Сіткар В.І.</i> Акмеологічний погляд на ритуали у сучасній спортивній субкультуру	135
<i>Черниш А.П.</i> Освіта — шляхи розвитку	151
<i>Чорна І.М., Чорний М.Я.</i> Дослідження механізмів впливу комп'ютерних ігор на психіку гравця	162
<i>Чорна І.М., Чорний М.Я.</i> Дослідження психологічної залежності від комп'ютерних ігор дітей підліткового віку	169
<i>Руденко Н.В.</i> Акмеологічний підхід у навчально-виховій роботі з іноземними студентами ВТНЗ	180
<i>Тригуб І.І.</i> Соціальні та психологічні консультування як складові професійної діяльності в галузі освіти	185
<i>Яєва Н.М.</i> Лингводидактическая модель развития диалогической речи учащихся 5-х классов в процессе обучения крымскотатарскому языку	192

РОЗДІЛ II**АКМЕОЛОГІЧНІ РЕСУРСИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОСОБИСТОСТІ**

<i>Дубасенок А.А.</i> Розвиток творческого потенциала будущего учителя в условиях акмеотехнологического комплекса	201
<i>Паламарчук Л.Б.</i> Акмеологічний ресурс розвитку творчого потенціалу особистості вчителя	210
<i>Сущенко Л.Л.</i> Акмеологічний ресурс розвитку творчого потенціалу особистості фахівця з фізичного виховання та спорту	219
<i>Гаврилюк С.М.</i> Професійна підготовка майбутніх вихователів дітей дошкільного віку до педагогічної творчості з позиції акмеологічного підходу	227
<i>Омельчук С.А.</i> Мовна дослідницька компетентність учня з погляду акмеологічної науки	238
<i>Черпак Ю.В.</i> Петро Лесгафт як акме-особистість	250

РОЗДІЛ III**АКМЕОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ
ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ**

<i>Архіпова С.П.</i> Професійний розвиток майбутнього соціального працівника в освітньому просторі університету: акмеологічні аспекти	258
<i>Голобородько Є.Л.</i> Особливості акмеологічного розвитку учителя в системі післядипломної освіти	270
<i>Мартиненко С.М.</i> Акмеологічний аспект діагностиування готовності вчителя початкової школи до педагогічної діяльності	278
<i>Малихін О.В.</i> Самореалізація майбутнього вчителя через систему організації самостійної навчальної діяльності як засіб формування його акмеологічності	291
<i>Олексенко В.П.</i> Самостійна робота студента-філолога як складова його професійної підготовки	301
<i>Соколова І.В.</i> Професійна підготовка майбутнього вчителя-філолога: акмеологічне дослідження	312
<i>Тернопільська В.І.</i> Акмеологічні аспекти формування професійної компетентності майбутнього фахівця	323
<i>Бакум З.П., Караман О.В.</i> Акмеологічний ресурс проблемного підходу у підготовці фахівців української словесності	330
<i>Антонюк В.Г.</i> Особливості застосування модульно-рейтингової технології в особистісно-зорієнтований професійній підготовці педагогів	341
<i>Іванова О.В.</i> Розвиток студента як особистості в аспекті професійної діяльності	349
<i>Калаур С.М.</i> Соціально-педагогічні особливості досягнення акме-вершин майбутніми соціальними педагогами та соціальними працівниками під час навчання	355
<i>Котенко О.В.</i> Формування готовності майбутніх учителів до навчання іноземних мов молодших школярів: акмеологічний аспект	362
<i>Кузьменко Л.П.</i> Фактори формування акмеологічної культури вчителя	371

УДК:378.147/811:14

Котенко О.В.

звідувач кафедри іноземних мов і методик їх навчання
Педагогічного інституту
Київського університету імені Бориса Грінченка,
кандидат педагогічних наук, доцент,
член-кореспондент УААН

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ: АКМЕОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

У статті визначено складові готовності майбутніх учителів до навчання молодших школярів іноземних мов. Описано шляхи оптимізації іншомовної підготовки учителів початкової школи у процесі навчання у ВНЗ. Викремлено професійно та особистісно значущі якості педагога, що сприяють досягненню вершин професіоналізму.

Ключові слова: майбутній вчитель початкової школи, професійне становлення, професійно значущі якості, готовність до навчання іноземних мов, професійно-педагогічна підготовка, самореалізація особистості.

Постановка проблеми. Однією з ключових ознак сучасної системи вищої освіти України є її спрямованість на удосконалення якості професійної підготовки сучасних учителів, зокрема, вчителів початкової школи, з позицій об'єктивних та суб'єктивних чинників, що сприяють досягненню вершин їх професіоналізму. Враховуючи те, що за останні роки значно підвищилися вимоги суспільства до особистісних та професійних якостей вчителя початкової школи, що обумовлені принципами дітино центрованого навчання та світовими глобалізаційними процесами; все більше науковців й освітніх наголошують на необхідності здійснення професіоналізації майбутніх фахівців на акмеологічних засадах [3, 44; 7, 15].

Сьогодні проблема вивчення професіоналізму як вищого ступеня розвитку особистості майбутнього вчителя початкової школи, набуває особливого значення у зв'язку з докорінними змінами, що відбуваються у системі початкової загальної освіти. Зокрема, уведення в дію нового Державного стандарту початкової загальної освіти, де предмет «Іноземна мова» увійшов у інваріантну складову навчального плану, зумовлює розширення усталених меж про-

фесійної компетентності вчителів початкової школи, визначаючи одним із обов'язкових пріоритетів формування їх іншомовної компетентності з метою подальшого застосування сформованих умінь у навчанні іноземних мов молодших школярів.

Відтак, з одного боку, постає проблема визначення закономірностей організації професійно-педагогічної підготовки цих фахівців з урахуванням дедалі більшого зростання суспільного запиту на раннє навчання іноземних мов, що у результаті впливатиме на конкурентоспроможність та професійну мобільність учителів початкової школи. З іншого боку, серед тих чинників, що сприяють досягненню вершин професіоналізму педагога є його суб'єктивні якості (умотивованість до майбутньої професійної діяльності, рефлексивні здібності, ціннісно зумовлене професійне самовизначення тощо) [8, 6].

Досвід роботи зі студентами напряму підготовки «Початкова освіта» засвідчує, що однією з важливих проблем, яка потребує вирішення, є формування готовності майбутніх учителів до поглиблена вивчення іноземних мов і методики їх навчання у початковій школі, які уведені у нормативну частину навчальних планів ВНЗ.

Аналіз досліджень та публікацій. Проблеми підготовки вчителів початкової школи до навчання іноземних мов, визначення структурних компонентів професійної та іншомовної компетентностей вчителів достатньо широко висвітлено в науково-педагогічній літературі та періодичних виданнях (А. Басіна, В. Буренко, О. Вишневський, Н. Гальсько, Н. Гез, Н. Голуб, Н. Гузій, В. Куліш, С. Ніколаєва, Е. Маслико, В. Редько, П. Сисоев, О. Скоробагата, А. Щукін, В. Яніна та ін.). Феноменологію розвитку особистості у період її найвищої професійної зрілості досліджували науковці В. Вакуленко, Б. Гершунський, Г. Данилова, А. Деркач, Н. Дюшева, Е. Зеер, Т. Левовицький, І. Зязюн, В. Огнєв'юк, Н. Ничкало, С. Пальчевський та ін. Проте, упевнені, що формування готовності вчителів до навчання іноземних мов молодших школярів, методично виправданій добір відповідних методів, форм організації професійно-педагогічної підготовки цих фахівців, визначення шляхів оптимізації цього процесу, багато в чому залежить від обізнаності у механізмах розвитку особистості на етапі її професійного становлення з позицій акмеологічної науки.

Отже, **метою статті** є виокремлення складових готовності майбутніх учителів до навчання іноземних мов молодших школярів; окреслення специфічних особливостей організації процесу формування готовності студентів до навчання іноземних мов молодших школярів відповідно до акмеологічних засад професійно-особистісного становлення фахівців.

Виклад основного матеріалу. Звернемося до наукового апарату досліджуваної проблеми. У психологічно-педагогічній літературі термін «акмеологія» тлумачиться як інтегральна наука, що вивчає феноменологію, закономірності, механізми розвитку особистості в період її найвищої професійної зрілості [4, 18]. Зазначено, що акмеологія досліджує чинники, що, серед іншого, визначають кількісні та якісні характеристики «акме» особистості професіонала, закономірності навчання вершинам життєвої та професійної діяльності [4, 19].

Готовність до будь-якої діяльності у науковій літературі тлумачиться як «стан мобілізації психологічних, психофізіологічних систем людини, які забезпечують виконання певної діяльності; бажання зробити що-небудь» [4, 137]. Виокремлюють такі аспекти готовності особистості до діяльності: операційний (володіння знаннями, уміннями, навичками, способами дій у межах певної діяльності), мотиваційний (бажання пізнання, досягнення, реалізації особистості щодо певної діяльності), соціально-психологічний (зрілість комунікативних навичок особистості, здатність уникати деструктивних конфліктів), психофізіологічний (готовність організму діяти у напрямку діяльності).

Рівень готовності студентів — майбутніх учителів до навчання іноземних мов молодших школярів визначатиметься специфікою уведення студента у навчальне іншомовне середовище ВНЗ, рівнем професійного самовизначення студента (ситуативно зумовлене або інцилісно зумовлене професійне самовизначення [6, 65]), педагогічною взаємодією викладача ВНЗ зі студентами тощо. На нашу думку, структурними компонентами готовності майбутніх учителів до навчання іноземних мов молодших школярів є: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та рефлексивний.

Мотиваційний компонент готовності майбутніх учителів до навчання іноземних мов молодших школярів залежить від *зовнішніх* (необхідність виконання навчального плану студента, бажання

отримати диплом ВНЗ, новизна, труднощі, навколоїнні обставини, поведінка присутніх тощо) та *внутрішніх* чинників (самооцінка підготовленості суб'єкта до діяльності, його психофізіологічний стан; уміння мобілізуватися для виконання майбутньої роботи, контролювати свої емоційну стабільність і рівень готовності; бажання оволодіти професією, набути навчальний досвід тощо).

Когнітивний компонент готовності майбутніх учителів до навчання іноземних мов передбачає формування бази, вмінь опанування іншомовним матеріалом з точки зору лінгвістичного та методичного аспектів, що є підвальнами педагогічної діяльності вчителя іноземної мови на будь-якому ступені навчання.

Варто зазначити, що формування іншомовної комунікативної компетентності, як обон'язкового структурного компоненту професійної компетентності майбутніх учителів початкової школи, не повинно зводитись лише до набуття мовних та мовленнєвих умінь. Навчання іноземних мов з професійними цілями має носити виражений культурологічний характер, що сприятиме розширенню світоглядних орієнтирів студента, підвищенню рівня загальної культури, та впливатиме на внутрішню мотивацію до навчальної діяльності [5, 65].

Формування стійких стереотипів щодо форм та методів організації навчально-виховного процесу з іноземної мовою у початковій школі, а також специфіка розвитку видів мовно-мовленнєвої діяльності відповідно до психофізіологічного розвитку молодшого школяра, що передбачені у змісті методичної підготовки майбутніх учителів початкової школи, повинно відбуватись одночасно з акцентуванням уваги студентів на значущості педагогічної професії, функціях, що на сьогодні їх виконує вчитель, принципах його діяльності, світоглядних орієнтирах, рефлексивних здібностях, професійно значущих якостях.

Діяльнісний компонент готовності майбутніх учителів до навчання іноземних мов молодших школярів передбачає створення іншомовного навчального середовища ВНЗ, де студенти мають можливість відчути атмосферу взаємодії з викладачем навчального закладу, уdosконалити рівень іншомовної комунікативної компетентності через участь у різних навчальних проектах, набути навчально-виробничий досвід (виробнича практика у ЗНЗ, участь студентів у різноманітних позааудиторних заходах, науково-до-

слідна робота). При цьому важливим є орієнтир студентів на переход від репродуктивного рівня діяльності до творчого пошуку, що у результаті також впливатиме на мотивацію студентів до подальшого цінієного зумовленого професійного самовизначення.

Рефлексивний компонент готовності учителів до навчання іноземних мов молодших школярів має на меті формування у студентів навичок самостійного опанування іноземної мови, що зумовлено засадами кредитно-модульної організації навчально-виховного процесу у ВНЗ, згідно з якими зростає роль самостійної роботи, аналізу власної навчальної діяльності, а у подальшому й педагогічної діяльності; формування уміння передбачити можливі потреби й проблеми педагогічної діяльності.

Упевнено, що формування готовності майбутніх учителів до навчання іноземних мов молодших школярів має бути системним та охоплювати увесь період навчання у ВНЗ. Оптимізація підготовки майбутніх учителів має відбуватись з урахуванням активного виліву на формування всіх складників їх готовності до іншомовно-навчальної діяльності.

Реалізація вище зазначеного стає можливою при дотриманні конкретних організаційно-навчальних умов, які значно оптимізують процес іншомовної підготовки майбутніх учителів початкової школи, а також сприяють формуванню високоекліфікаційних характеристик, освітньо-професійних програм.

1. *Стандартизація нормативно-правового забезпечення професійної підготовки вчителів початкової школи з урахуванням іншомовної інваріантності (оповщення освітньо-кваліфікаційних характеристик, освітньо-професійних програм).*

2. *Систематизація, диференціація та індивідуалізація змісту іншомовної підготовки вчителів початкової школи (наявність чіткого розмежування змістового наповнення професійної підготовки вчителів іноземної мови та вчителів початкової школи, що серед традиційно визначеного переліку предметів у початковій школі наочатимуть іноземної мови; відмова від надмірної «лінгвістизації» змісту профільних дисциплін).*

3. *Посилення практичної спрямованості у професійній підготовці майбутніх учителів початкової школи (створення партнерств: школа — університет, залучення практикуючих учителів до формування змістового наповнення дисциплін з метою уникнення розбіжностей*

між теоретичним навчанням та практично затребуваними професійними знаннями, уміннями, навичками (ЗУН)).

4. *Створення іншомовного навчального середовища студента, умов для безперервності мовної підготовки студента (активізація навчально-виховної, наукової, соціально-гуманітарної роботи студентів у період навчання у ВНЗ через заличення носіїв мови у навчальному процесі, участь студентів у різноманітних наукових заходах, присвячених розгляду проблем організації професійної діяльності в умовах глобалізації мовного простору, проведення різноманітних позааудиторних освітньо-виховних заходів за участю студентів з метою підвищення рівня їх методичної та фахової компетенцій).*

5. *Підготовка викладачів ВНЗ до роботи з майбутніми вчителями початкової школи в контексті формування їх лінгводидактичної та іншомовної комунікативної компетентності (здатність викладачів акумулювати у професійній діяльності всі наукові, культурні здобутки людства з певної галузі, адаптувати їх відповідно до рівня підготовки, специфіки майбутньої професійної діяльності студентства та передати здобутий соціальний досвід тим, хто навчається, крізь призму власних світоглядних позицій).*

Разом з тим, варто зазначити, що досягнення професійної зрілості фахівця, набуття професіоналізму педагогічної діяльності вчителя залежить не тільки від об'єктивних чинників, до яких відносяться закономірності в організації навчання спеціалістів, що впливають на якість освіти. Базовими чинниками, що сприяють досягненню вершин професіоналізму є професійні та особистісні якості майбутнього фахівця [1, 18].

Останні роки у межах наукової проблематики вищої освіти гостро постає питання формування фахівця з точки зору не просто професійної освіченості (набору фахових ЗУН) як фундаменту для розвитку особистості, а всебічного розвитку, в структуру якого входять освіта, виховання, самореалізація фахівця. Адже ядром такої розвивальної освітньої стратегії є дієвість та відповідальність вчителя замість поінформованості, метою — його професійний розвиток.

Процес підготовки сучасного професіонала не повинен зводитись лише до оволодіння базовими знаннями та уміннями в певній галузі. Адже, відповідно до умов реформування, сучасний освітній

ідеал радикально відрізняється від класичного, що базується на енциклопедичному знанні. Визначальною його особливістю є вміння користуватися вже накопиченими суспільством знаннями, здатність людини творчо їх примножувати, спиратися на них у своїй діяльності. З урахуванням загальноосвітніх тенденцій до зміни основної парадигми освіти починає формуватися самостійна проблема властивостей, якостей вчителя, що забезпечують ефективність його діяльності [1, 60]. Якості особистості — це «змістові ознаки особистості як форми існування психіки людини, котра є цілісністю, здатною до саморозвитку, самовизначення, свідомої предметної діяльності і саморегуляції та наділеною власним унікальним і неповторним внутрішнім світом» [4, 1019].

Досліджуючи процес формування готовності вчителя до навчання іноземних мов молодших школярів, виокремимо професійно та особистісно значущі якості в структурі його особистості. Ми умовно розділили її якості на блоки, що знаходяться по відношенню один до одного у ієрархічній залежності, зокрема: практично-методичний (якості першого рівня), психолого-педагогічний (якості другого рівня), особистісно-мотиваційний (якості третього рівня) блоки. Зупинимося на короткій характеристиці якостей зазначених вище блоків.

До практично-методичного блоку відносяться якості, що передбачають наявність знань з методики навчання іноземної мови; уміння правильно визначати зміст й доцільність іншомовного матеріалу; добирати принципи, методи, види роботи у процесі навчання іноземної мови молодших школярів; мати здатність до урахування психологічного та мовленієвого рівня підготовки учнів; сформованість у вчителя комунікативних умінь, що передбачає практичне володіння іноземною мовою з точки зору нормативності, автентичності, образності, стилістичності мовлення, обізнаність у соціокультурних, лінгвокраїнознавчих особливостях країн, мова яких вивчається.

Психолого-педагогічний блок якостей передбачає сформовану здатність до передбачення, прогнозування результатів педагогічної діяльності, рефлексивних, регулятивних навичок, саморегуляції, креативності, інноваційного потенціалу; наявність умінь учителя адекватно вирішувати проблеми учнівського колективу в процесі формування іншомовної комунікативної компетентності

на засадах диференційованого та індивідуального підходів до навчання.

До блоку особистісно-мотиваційних якостей слід віднести: полікультурність, толерантність, діалогічність, дипломатичність, ініціативність, культурологічну освіченість учителя тощо.

Учевнені, що джерельною базою набуття професійної зрілості вчителів початкової школи, здатності до самореалізації, формування їх готовності реалізовувати сучасні запити суспільства щодо навчання іноземних мов молодших школярів, є особистість педагога, поліцентричність його світоглядної позиції, спроможність виявляти творчу ініціативу на підставі реалізації власної системи цінностей, тає і зміст навчання у педагогічному ВНЗ має узгоджуватись із сучасними соціальними запитами через відмову від суто академічної спрямованості та орієнтуватись на розвивальну освітню стратегію, що передбачає всеобщий розвиток особистості майбутнього фахівця.

Висновки. Підсумовуючи зазначимо, формування готовності вчителя до навчання іноземних мов молодших школярів — це процес, який відбувається упродовж усього життя, але напроцуд активного впливу зазнає на етапі ціннісно зумовленого професійного самовизначення у форматі навчання у педагогічному ВНЗ через використання усіх важливих впливів: наукової, соціально-гуманітарної, а особливо навчальної діяльності студентів. Саме освітнє середовище, у цьому контексті, є вирішальним чинником подальшої реалізації майбутніх фахівців на шляху до набуття «акме» особистості-професіонала.

Джерела

- Голуб Н. Ретроспектива і перспектива ідеалу вчителя / Н. Голуб // Укр. мова і літературознавство. — 2007. — № 7/8. — С. 60–65.
- Гузій Н.В. Основи педагогічного професіоналізму : навч. посіб. / Н.В. Гузій. — К. : ННУ ім. М.П. Драгоманова, 2004. — 156 с.
- Деркач А.А. Методологічно-прикладні основи акмеологіческих исследований / А.А. Деркач. — М., 1999. — 392 с.
- Енциклопедія освіти / АПН України ; голов. ред. В.Г. Кремень. — К. : Юрікіном Интер. 2008. — 1040 с.
- Ізмайлова О.А. Формування іншомовної комунікативної компетенції як структурного компоненту комунікативної культури студентів мовних

- ВНЗ / О.А. Ізмайлова // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти. — 2010. — № 17. — С. 66–72.
6. Котенко О.В. Освітнє середовище ВНЗ як чинник професійного самовизначення майбутнього вчителя іноземної мови / О.В. Котенко // Молодь і ринок. — 2012. — № 2 (85). — С. 62–66.
7. Пальчевський С.С. Акмеологія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / С.С. Пальчевський. — К. : Кондор, 2008. — 398 с.
8. Сластенин В.А. Професіоналізм учителя як явленіе педагогічної культури : фахмологіческие инварианты професіоналізма / В.А.Сластенин // Педагогическое образование и наука. — 2008. — № 12. — С. 4–15.

В статье определены структурные элементы готовности будущих учителей к обучению младших школьников иностранным языкам. Обозначены пути оптимизации иноязычной подготовки учителей начальной школы в процессе обучения в вузе. Указаны профессионально и личностно значимые качества педагога, наличие которых способствует достижению профессиональных вершин.

Ключевые слова: будущий учитель начальной школы, профессиональное становление, профессионально значимые качества, готовность к обучению иностранным языкам, профессионально-педагогическая подготовка, самореализация личности.

The article defines structural elements of future teachers' readiness to teach foreign languages to primary school children. It outlines the ways to optimize the primary school foreign language teachers' training in the process of study at the university. It presents professionally and personally significant teacher's qualities, which encourage to achieve professional goals.

Key words: future primary school teacher, professional development, professionally significant qualities, readiness for foreign languages training, educational training, self-realization.

УДК 371.13

Кузьменко А.П.,
заступник декана з навчальної роботи,
доцент кафедри біохімії
Ніжинського державного університету
імені Миколи Гоголя,
кандидат біологічних наук,
член-кореспондент УААН

ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ
АКМЕОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ВЧИТЕЛЯ

У статті розглядається питання формування акмеологічної культури майбутніх вчителів. Виділено фактори формування акмеологічної культури, основним із яких є активна самоосвіта.

Ключові слова: культура, акмеологічна культура, самоосвіта, саморозвиток.

Глибокі соціальні, духовні, економічні зрушения, що відбуваються сьогодні в Україні, спонукають до реформування системи освіти, яка має сприяти утвердженню людини як найвищої соціальної цінності, найповнішому розкриттю її здібностей, задоволенню різноманітних освітніх потреб, забезпеченням пріоритетності загальнолюдських цінностей, гармонії взаємовідносин між людиною і природою. Практичне застосування і виконання цих завдань залежить звичайно від учителя.

У цільовій комплексній програмі «Вчитель» вказано, що «зарадяки діяльності педагога реалізується державна політика у створенні інтелектуального, духовного, потенціалу нації, розвитку вітчизняної науки, техніки і культури, збереженні і примноженні культурної спадщини й формуванні людини майбутнього» [2]. У підготовці майбутніх учителів формування педагогічної культури посідає особливе місце. Лише у культурному середовищі можуть сформуватися спеціалісти, здатні широко і вільно мислити, створювати інтелектуальні цінності, яких завжди потребує суспільство взагалі і школа зокрема. Це означає, що вчитель має бути не просто освіченою людиною, а людиною культури.

Людина культури — це духовно багата особистість, яка воловіє творчими здібностями, віддана своїй справі, захоплена нею.